

Sygn. akt I ACa 1336/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Robert Obrębski

Sędzia SA Ewa Kaniok (spr.)

Sędzia SO del. Tomasz Szancilo

Protokolant st. sekr. sąd. Ewelina Borowska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa A. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 maja 2012 r., sygn. akt XXIV C 347/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od A. S. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

I ACa 1336/12

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym dnia 23.01.2011 r. A. S. domagał się zasądzenia odszkodowania w wysokości 300.000 zł od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Zakład Karny (ZK) w G., ZK w N., ZK we W., ZK w S., Areszt Śledczy w S. i Oddział Zewnętrzny w B.. Powód żądał zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wydania wyroku oraz kosztów procesu. Jako podstawę prawną powództwa wskazał art. 77 ust. 1 Konstytucji i art. 417 kc.

Powód podniósł, że w wymienionych przez niego jednostkach penitencjarnych przebywał w warunkach, w których na jedną osobą w celi przypadła zbyt mała powierzchnia i że został poddany niezgodnemu z prawem, nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu oraz, że nie zapewniono mu humanitarnych warunków odbywania kary.

Sąd Okręgowy ustalił, że jednostką organizacyjną reprezentującą Skarb Państwa w niniejszym procesie jest Centralny Zarząd Służby Więziennej w W..

Skarb Państwa reprezentowany przez Centralny Zarząd Służby Więziennej w W. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

Pozwany na podstawie art. 442¹ k.c. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia za okres do dnia 23.01.2008 r. (trzy lata wstecz od daty złożenia pozwu). Zdaniem pozwanego, powód nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, w tym przesłanek warunkujących przyznanie mu odszkodowania czy zadośćuczynienia z tytułu ochrony dóbr osobistych. Odnosząc się do zarzutu przeludnienia, pozwany oświadczył, że podczas pobytu we wskazanych w pozwie jednostkach w okresie, kiedy roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu, powód w ogóle nie przebywał w warunkach przeludnienia, bowiem miał zapewnioną wynikającą z art. 110 § 2 kkw normę powierzchniową 3 m² na jedną osobę. Pozostałe dolegliwości podnoszone w pozwie, zdaniem pozwanego, nie stanowiły same w sobie naruszenia dóbr osobistych powoda. Pozwany zgłosił nadto zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez powoda wskazując, że jego roszczenie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Podczas przesłuchania powód oświadczył, że nie wie, jakie jego dobra osobiste naruszono. Wskazał, że nie wyliczał w żaden sposób dochodzonej kwoty 300.000 zł. Zarzucał, że we wszystkich jednostkach i we wszystkich celach, w których przebywał, nie była zachowana norma 3 m² na jednego osadzonego.

Wyrokiem z dnia 25.05.2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo, oraz odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwanego Skarb Państwa.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał:

A. S. przebywał w następujących jednostkach penitencjarnych jako osoba pozbawiona wolności: od 11.08. do 03.09.1996 r., od 17.10.1996 r. do 13.06.1997 r. i od 11.08.1998 r. do 10.11.1999 r. w Areszcie Śledczym (AŚ) w S., od 10.11.1999 r. do 27.07.2000 r. w Zakładzie Karnym (ZK) w S., od 8 do 28.03.2001 r. w AŚ w S., od 28.03.2001 r. do 13.07.2001 r. w ZK N., od 13.07. do 14.08.2001 r. w ZK w S., od 14.08.2001 r. do 08.11.2001 r. w AŚ w S., od 08.11.2001 r. do 17.02.2004 r. w ZK w S., od 17.02. do 18.05.2004 r. w ZK we W., od 18.05. do 23.07.2004 r. w AŚ w S., od 23.07.2004 r. do 22.07.2006 r. w ZK G., od 20.11. do 06.12.2007 r. i od 06.03.2010 r. do 25.03.2010 r. w AŚ w S., od 25.03. do 19.05.2010 r. w AŚ w K. (Oddziale Zewnętrzny w B.), od 19.05. do 09.09.2010 r. w AŚ w S., od 09.09. do 30.12.2010 r. w ZK w G., od 03.01. do 20.01.2011 r. w AŚ w S., od 20.01. do 23.05.2011 r. w ZK w G.. Od 2012 r. A. S. ponownie przebywa w ZK w G..

W AŚ w S. A. S. przebywał wielokrotnie, to jest: od 11.08. do 03.09.1996 r., od 17.10.1996 r. do 13.06.1997 r., od 11.08.1998 r. do 10.11.1999 r., od 8 do 28.03.2001 r., od 14.08. do 08.11.2001 r., od 18.05. do 23.07.2004 r., od 20.11. do 06.12.2007 r., od 06.03.2010 r. do 25.03.2010 r., od 19.05. do 09.09.2010 r. i od 3 do 20.01.2011 r. Podczas pobytów w AŚ w S. w okresach: od 6 do 25.03.2010 r., od 19.05. do 09.09.2010 r. i od 3 do 20.01.2011 r. A. S. nie mieszkał w celach, w których powierzchnia mieszkalna przypadająca na jedną osobę byłaby mniejsza niż 3 m². W tych okresach mieszkał w celach, w których przebywało czterech, pięciu osadzonych, przy czym zawsze powierzchnia w celi przypadająca na jedną osobę przekraczała 3 m². Kąćki sanitarne w celach w AŚ w S., były całkowicie zabudowane. Więźniowie mogli przetrzymywać w szafkach, w celach swoje rzeczy osobiste czy artykuły spożywcze. Ilość szafek w celach i półek na przybory higieniczne była zgodna z obowiązującymi w tym zakresie wymogami. Jeżeli ilość szafek w celi nie zaspokajała potrzeb osadzonych, osadzony na prośbę skierowaną do dyrektora AŚ mógł otrzymać torbę podróżną do przechowywania rzeczy własnych. W porządku wewnętrznym jednostki ustalony został czas cotygodniowej kąpieli na 5 minut. W przypadku osób wykonujących prace znacznie brudzące, w zależności od rodzaju wykonywanej pracy, przewidziana była dłuższa lub dodatkowa kąpiel w ciągu tygodnia. W AŚ w S. podejmuje się czynności na rzecz sukcesywnego poprawiania warunków odbywania kary i osadzenia w ramach tymczasowego aresztowania. Podczas pobytów w AŚ w S. A. S. nie składał skarg na przeludnienie, warunki bytowe ani sposób traktowania. Jego zachowanie oceniano jako przeciętne. W szczególności był nagradzany regulaminowo. Wystawiano wobec niego negatywne prognozy kryminologiczno - społeczne przede wszystkim z uwagi na jego wielokrotną karalność, korzystanie z warunkowego przedterminowego zwolnienia, po którym został ponownie osadzony, uzależnienie od środków wziewnych, wielokrotne przebywanie w miejskiej izbie wytrzeźwień, kontakt ze środowiskiem kryminogennym, zachowania pod wpływem alkoholu.

Od 25.03. do 19.05.2010 r. A. S. przebywał w AŚ w K. na Oddziale Zewnętrznym (OZ) w B.. OZ w B. podlega organizacyjnie AŚ w K.. Oddział ten jest zakładem typu półotwartego dla mężczyzn i cele w nim przez cały dzień są otwarte i każdy może w dowolnym czasie z nich wyjść. A. S. w OZ w B. nie przebywał w celach, w których powierzchnia mieszkalna przypadająca na jedną osobę byłaby mniejsza niż 3m². Mieszkał on w celi pięcioosobowej. Każda cela w OZ w B. posiada okno i jest wyposażona w łóżka, taborety, szafki na artykuły żywnościowe, stoły w ilości odpowiadającej liczbie osadzonych. Na oddziale usytuowana jest toaleta i umywalnia. Raz w tygodniu skazani mogą korzystać z łaźni. Budynek, w którym mieszkał A. S., znajdował się w dobrym stanie technicznym. Na Oddziale Zewnętrznym w B. podejmuje się czynności w celu poprawienia warunków osadzonym.

W ZK w G. A. S. przebywał od 23.07.2004 r. do 22.07.2006 r., od 09.09. do 30.12.2010 r. i od 20.01. do 23.05.2011 r. Od 2012 r. powód ponownie przebywa w tym zakładzie. W okresach po dniu 09.09.2010 r. A. S. nie mieszkał w celach, w których powierzchnia przypadająca na jednego skazanego byłaby mniejsza niż 3 m². Po dniu 09.09.2010 r. w ZK w G. przebywał on w celach dwu - i pięcioosobowych. Powierzchnia mieszkalna w tych celach przekraczała 3 m² na jedną osobę. Podczas pobytu w ZK w G. A. S. był zatrudniony nieodpłatnie poza jednostką. Wówczas dobrze wywiązywał się ze swoich obowiązków, w ocenie przełożonych był osadzonym zdyscyplinowanym, przestrzegającym obowiązujących przepisów w stopniu dobrym. Był również nagradzany regulaminowo. W dniu 30.12.2010 r. A. S. dokonał ucieczki z miejsca pracy, po czym został zatrzymany w dniu 03.01.2011 r. i doprowadzony do AŚ w S.. W czasie pobytów w ZK w G. nie skarżył się na przeludnienie ani złe warunki higieniczne w celach. W zamieszkiwanych przez niego celach toalety były oddzielone w sposób trwały od części mieszkalnej ściankami do pełnej wysokości pomieszczenia. Jedynie w pawilonie A wysokość ścianek kąpoków sanitarnych nie osiągała sufitu, ale wynosiła 2 metry. Kąpiel osadzonych trwała 7 minut. Każdy osadzony miał zapewnione w celi osobne miejsce do spania i spożywania posiłku.

Od dnia 01.01.2008 r. A. S. nie przebywał w ZK w N., ZK w S. ani w ZK we W..

A. S. ma 33 lata. Jest z zawodu ślusarzem. Nie ma majątku. Posiada córkę. Obecnie nie pracuje. Odbywa karę pozbawienia wolności za groźby karalne.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda w tej części, w której twierdził on, że we wszystkich celach, we wszystkich jednostkach penitencjarnych, w których przebywał, powierzchnia na jednego osadzonego w celi była mniejsza niż 3 m².

Z dokumentów wystawionych przez AŚ w S., AŚ w K. (OZ w B.) i ZK w G., zawierających wykazy cel, w których przebywał powód, wynika, że co najmniej od marca 2010 r. nie był on umieszczany w celach, w których powierzchnia na jedną osobę byłaby mniejsza niż 3 m².

Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności rozpoznał sprawę w oparciu o przepisy dotyczące odpowiedzialności deliktowej określonej w art. 415 - 449 kc.

Dochodzoną w pozwie sumę 300.000 zł powód określił bowiem jako odszkodowanie . Przesłankami odpowiedzialności ponoszonej na podstawie art. 415 – 449 k.c. są: szkoda, zdarzenie powodujące szkodę oraz związek przyczynowy między owym zdarzeniem a szkodą. Dla przyjęcia odpowiedzialności deliktowej pozwanego konieczne było wykazanie wszystkich przesłanek odpowiedzialności.

Z uwagi na podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia, sąd I instancji stwierdził, że za okres do dnia 23.01.2008 r. (3 lata wstecz od dnia wniesienia pozwu do Sądu (od złożenia pozwu w ZK w G. - k. 3) roszczenie uległo przedawnieniu na podstawie art. 442¹ § 1 kc.

Merytorycznemu rozpoznaniu podlegał więc okres osadzenia powoda po dniu 23.01.2008 r. Wówczas powód przebywał w AŚ w S., AŚ w K. OZ w B. i w ZK w G..

Art. 415 k.c. wskazuje, że zasada winy jest podstawą odpowiedzialności w sferze reżimu odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych. Ciężar dowodu co do wszystkich przesłanek odpowiedzialności za szkodę obciąża poszkodowanego. Powód nie wykazał takiego działania pozwanego, które byłoby bezprawne i zawinione, i które wyrządziłoby mu szkodę. Z twierdzeń pozwanego oraz z dokumentów w postaci wykazów cel, w których przebywał powód, wynika, że po dniu 23.01.2008 r., a więc odkąd roszczenie powoda nie było przedawnione, nie przebywał on w celach, w których powierzchnia przypadająca na jedną osobę byłaby mniejsza niż 3 m². Powód nie udowodnił przeciwnych twierdzeń w tym zakresie. Z wiarygodnych dowodów - wykazów cel wynikało, w jakim okresie, w jakiej celi, o jakiej powierzchni mieszkalnej, z iloma osobami powód przebywał po dniu 23.01.2008 r. Analiza tych wykazów świadczy o tym, że po dniu 23.01.2008 r. powód mieszkał jedynie w takich celach, w których powierzchnia przypadająca na jedną osobę była większa niż 3 m². Poza tym powód nie przebywał wówczas w celach większych niż pięcioosobowe. Zapewnienie przez pozwanego normy powierzchniowej wynoszącej 3m² na osobę było zgodne z art. 110 § 2 zdanie pierwsze kkw, według którego powierzchnia w celi mieszkalnej przypadająca na skazanego ma wynosić nie mniej niż 3 m². Z tej przyczyny nie można pozwanemu zarzucać bezprawności pod względem umieszczenia powoda w celach, w których panowało przeludnienie. Przyjmując, że przeludnienie ma miejsce wówczas, gdy powierzchnia przypadająca na jedną osobę w celi jest mniejsza niż 3 m², stwierdzić trzeba, że po dniu 23.01.2008 r. powód nie przebywał w takich celach, w których panowałoby przeludnienie. Powód nie udowodnił pozostałych zarzutów kierowanych pod adresem pozwanego, a dotyczących niezapewnienia właściwych, zdaniem powoda, warunków osadzenia. Postępowanie pozwanego nie naruszało żadnych reguł, w tym przede wszystkim przepisów prawnych.

Wobec niewykazania przez stronę powodową, że działanie pozwanego było bezprawne i nosiło znamiona winy, nie została udowodniona jedna z przesłanek odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, w związku z czym nie można przyjąć odpowiedzialności pozwanego.

Na podstawie art. 415 kc roszczenie powoda nie jest więc zasadne.

Powód nie wykazał również istnienia szkody niemajątkowej, o której wspominał w pozwie, bez jej bliższego wyjaśnienia.

Mając na względzie przytoczone przez powoda okoliczności, określenie jako pozwanego Skarbu Państwa, z uwagi na osobiste występowanie powoda w sprawie, jego roszczenie rozpatrzone zostało także w kontekście odpowiedzialności władzy publicznej za szkody przewidzianej w art. 417 kc i nast. Odpowiedzialność Skarbu Państwa kształtuje art. 417 § 1 kc, który stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa. Przesłankami odpowiedzialności za szkody wyrządzone wykonywaniem władzy publicznej są: niezgodne z prawem działanie (zaniechanie) przy wykonywaniu władzy publicznej, szkoda oraz adekwatny związek przyczynowy między tak określoną przyczyną sprawczą a szkodą. Ciężar dowodu co do wszystkich wymienionych przesłanek odpowiedzialności obciąża poszkodowanego w myśl art. 6 kc. Powód nie udowodnił, aby działanie pozwanego było niezgodne z prawem. Działalność Skarbu Państwa wobec powoda odpowiadała prawu. W świetle art. 417 – 417⁽¹⁾ kc nie można zatem przyjąć odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę, jaka miałyby zostać wyrządzona powodowi. W realiach niniejszej sprawy nie ma podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie at. 417⁽²⁾ kc.

Powództwo zostało również rozpoznane w oparciu o przepisy o ochronie dóbr osobistych.

Zgodnie z art. 23 kc, dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Nie budzi wątpliwości, że oprócz dóbr wymienionych w art. 23 k.c. ochronie podlega godność czy sfera życia prywatnego. Ochrona godności i sfery życia prywatnego została wprost przewidziana wśród przepisów o wolnościach, prawach i obowiązkach człowieka zawartych w Konstytucji RP.

Zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego.

Na zasadach określonych w art. 24 kc i art. 448 kc można żądać zadośćuczynienia od osoby, która dopuściła się naruszenia dóbr osobistych.

Z art. 24 § 1 kc wynika, że przesłankami ochrony dóbr osobistych są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra oraz bezprawność zagrożenia lub naruszenia, przy czym pierwsze dwie przesłanki musi wykazać dochodzący ochrony, zaś pozwany może bronić się, że nie działał bezprawnie. Do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych zalicza się: 1) działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa; 2) wykonywanie prawa podmiotowego; 3) zgodę pokrzywdzonego; 4) działanie w celu ochrony społecznie uzasadnionego interesu.

Powód zarzucał, że w wymienionych w pozwie zakładach karnych i aresztach śledczych przebywał w przeludnionych celach, w których nie został zachowany przewidziany prawem krajowym i normami europejskimi standard powierzchniowy, gdyż powierzchnia w celi na jedną osobę wynosiła mniej niż 3 m². W toku niniejszego procesu nie zostało udowodnione, że po dniu 23.01.2008 r. powód przebywał w celach, w których powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego była mniejsza niż 3 m², zatem pozwany nie dopuścił się naruszenia dóbr osobistych powoda przez osadzenie go w przeludnionych celach, co wyłącza jego odpowiedzialność na podstawie art. 24 kc (v. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02.10.2007 r., II CSK 269/07, OSNC-ZD 2008/3/75).

Wbrew twierdzeniom powoda, pozwany nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa, nie zapewniając osadzonym normy 4 m² na osobę, gdyż według aktualnie obowiązujących przepisów norma minimalna wynosi 3m².

Odnosząc się natomiast do pozostałych zarzutów dotyczących warunków panujących w celach, w których przebywał powód, sąd stwierdził, że powód nie udowodnił, aby warunki te nie odpowiadały wymogom art. 110 § 2 kkw w zakresie, w jakim przepis ten zobowiązuje do wyposażenia cel w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i stosowną do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy. Pozwany wskazywał, że w jednostkach penitencjarnych, w których powód przebywał po 23 stycznia 2008 r., warunki jego osadzenia były zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami Kodeksu karnego wykonawczego i przepisami wykonawczymi do tego kodeksu. Powód nie udowodnił naruszenia przepisów w tym zakresie.

Powód nie wykazał w szczególności tego, żeby w celach brakowało wystarczającej ilości łóżek, taboretów czy szafek. Podczas przesłuchania powód twierdził, że „w celach były łóżka, szafki, każdy osadzony miał swoje łóżko, szafkę, taboret” (k. 145v), co potwierdza wersję pozwanego o odpowiedniej ilości sprzętu kwaterunkowego w celach. W świetle dokumentów przedstawionych przez pozwanego, uznać należy, że ilość sprzętu kwaterunkowego w celach, w których mieszkał powód, była adekwatna do ilości osób przebywających w celi. Powód nie zgłaszał żadnych skarg w tym względzie w czasie jego osadzenia. Mógł występować o zgodę na posiadanie torby podróżnej dla przechowywania dodatkowych rzeczy, z czego nie korzystał, a więc ilość szafek w celi wystarczała mu na przechowanie rzeczy osobistych i środków spożywczych.

Powód nie udowodnił, aby ilość sprzętu kwaterunkowego w celach nie odpowiadała normom wskazanym w § 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 186, poz. 1820) oraz w załączniku nr 3 do tego rozporządzenia.

Powód nie wykazał, aby w celach, w których przebywał, nie było wydzielonego kącika sanitarnego, który zapewniałby odpowiednią intymność przy czynnościach fizjologicznych. Z informacji o pobytach powoda w AŚ w S., OZ w B. i ZK w G. oraz ze sprawozdań z wizytacji tych jednostek wynikało, że sposób wydzielenia kącików sanitarnych w celach zapewniał osadzonym właściwy stopień intymności. Obowiązujące przepisy odbywania kary pozbawienia wolności nie nakazywały wydzielenia kącików sanitarnych drzwiami bądź innymi elementami aż do sufitu. Opisane przez powoda

sposoby urządzenia kącików sanitarnych, a także sposoby urządzenia kącików sanitarnych wskazane w dokumentach przedłożonych przez pozwanego przemawiają za uznaniem, że stopień oddzielenia tych kącików od cel mieszkalnych zapewniał odpowiedni stopień intymności dla przebywających w kąciku osób, w tym dla powoda.

Powód nie wykazał również, aby w celach dochodziło do sytuacji konfliktowych bądź do aktów przemocy.

Powód nie wykazał, aby skutek bezprawnego, naruszającego jego dobra osobiste postępowania pozwanego nie otrzymywał pozytywnych opinii kryminologicznych, żeby nie było procesu wychowawczego ani resocjalizacyjnego. Z opinii kryminologiczno - społecznej przedłożonej przez pozwanego wynika, że była ona negatywna z uwagi na postawę i zachowanie powoda, charakter popełnionych przez niego czynów oraz dotychczasowy sposób życia. W czasie osadzenia powód był też nagradzany, pozytywnie się o nim wypowiadało, umożliwiono mu nawet wykonywanie pracy poza zakładem. Powód nie udowodnił, aby utrudniano, bądź uniemożliwiano mu udział w zajęciach składających się na proces wychowawczy bądź resocjalizacyjny.

Powodowi dostarczane były środki higieny i środki czystości zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, w tym przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25.08.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. nr 152, poz. 1493). Powód nie cierpiał na dolegliwości, które wiązałyby się z niezapewnieniem mu właściwej higieny czy czystości w celach lub w łaźniach. Normy należności środków higieny czy konserwacji przeznaczanych dla osadzonych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia z dnia 17.10.2003 r., który przewiduje dla mężczyzny na miesiąc jedną kostkę mydła (100 gram), tubę kremu do golenia, jeden nożyk do golenia, 200 g proszku do prania, jedną rolkę papieru toaletowego, tubę pasty do zębów. Jednostki penitencjarne wywiązywały się ze swoich obowiązków wynikających z norm regulowanych przez przytoczone rozporządzenie. Według § 30 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. Możliwość ciepłej kąpieli raz w tygodniu powód miał zapewnioną. Trwała ona co najmniej 5 minut, co wystarczało ze względów higieniczno - sanitarnych do właściwego umycia się, mając na względzie zasady doświadczenia życiowego.

Biorąc pod uwagę w/w okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że warunki osadzenia powoda podczas przebywania po dniu 23 stycznia 2008 r. w aresztach śledczych i zakładach karnych były zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i nie naruszały dóbr osobistych powoda.

Sąd nie dopatrył się też żadnych działań świadczących o świadomej represji czy dyskryminacji powoda ze strony wskazanych przez niego aresztów śledczych czy zakładów karnych. Postępowaniu pozwanego nie można zarzucić naruszenia art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 04.11.1950 r., obowiązującej w Polsce od 1993 r. (Dz.U. z 1993 r., nr 61, poz. 284 ze zm.). Powód, jako osoba pozbawiona wolności, był traktowany w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Zapewniano mu warunki odbywania kary pozbawienia wolności zgodne z obowiązującym w Polsce porządkiem prawnym.

Na gruncie przepisów o ochronie dóbr osobistych (art. 24 kc i art. 448 kc) roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia, czy odszkodowania nie było zasadne, dlatego Sąd oddalił powództwo.

O kosztach postępowania w sprawie Sąd orzekł w oparciu o art. 102 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód podnosząc, że nie zgadza się z decyzją Sądu I instancji, gdyż jego zdaniem, w Zakładach Karnych w których przebywał, doszło do naruszeń prawa do godnego traktowania. Skarżący wskazał, że w celach, w których przebywał nie było odseparowanych ubikacji, że cele były przepełnione i z tego powodu pomiędzy osadzonymi dochodziło do konfliktów.

Skarżący podkreślił, że na skutek odbywania kary pozbawienia wolności doszło do powstania po jego stronie znacznych zaległości alimentacyjnych, pomimo, że świadczył pracę, a to z tego powodu, że była ona nieodpłatna.

Wskazał, że zadośćuczynienie, którego się domaga, ma zamiar przeznaczyć na spłatę zobowiązań alimentacyjnych.

A. S. wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c. Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Wymogi określone w art. 233 par. 1 k.p.c. nie zostały przez Sąd Okręgowy naruszone. Zgromadzony materiał dowodowy został poddany szczegółowej i wyczerpującej analizie. Ocena tego materiału zgodna jest z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego. Wnioski wyciągnięte przez sąd I instancji znajdują odzwierciedlenie w dokumentach przedłożonych przez pozwanego i brak jest podstaw do przyjęcia, że wskazane w nich dane nie odpowiadają rzeczywistości. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko sądu I instancji, że powód nie udowodnił zarzutów stawianych pozwanemu i przyjmuje za własne rozważania prawne poczynione w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Jeśli chodzi o kąciki sanitarne, to z zeznań samego powoda wynika, że w celach, w których przebywał były kąciki sanitarne. Jedne murowane z drzwiami, inne wydzielone z zasłonką z firanki zamiast drzwi (k.145v). Ze sprawozdań, protokołów kontroli i pism dyrektorów zakładów karnych wynika, że we wszystkich celach kąciki sanitarne były wydzielone w sposób trwały, zatem nie można mówić o niehumanitarnym traktowaniu osadzonych gdy idzie o załatwianie potrzeb fizjologicznych i higienę.

Prawidłowe jest stanowisko sądu I instancji, iż roszczenie powoda dotyczące działań bądź zaniechań pozwanego za okres do dnia 23.01.2008 r. (3 lata wstecz od dnia złożenia pozwu w ZK w G.) uległo przedawnieniu na podstawie art. 442¹ § 1 k.c. Sąd dokonał prawidłowej wykładni tego artykułu i prawidłowo go zastosował. Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw do przyjęcia, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia wypełnia znamiona art. 5 k.c.

Okoliczność, że pozwany nie zapewnił powodowi możliwości odpłatnej pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności i że w związku z tym powód ma zaległości alimentacyjne, nie jest wystarczająca do zasądzenia na rzecz powoda dochodzonej pozwem kwoty. Szkoda w postaci zadłużenia alimentacyjnego powoda nie pozostaje bowiem w normalnym związku przyczynowym z działaniami pozwanego, które można byłoby uznać za bezprawne. Osadzenie A. S. w Zakładzie Karnym nastąpiło w oparciu o prawomocny wyrok skazujący w/w na taką karę za popełnione przez niego przestępstwo. Dopuszczając się czynu przestępczego powód powinien był liczyć się zarówno z nieuchronnością kary jak i z tym, że zakłady karne nie zawsze mają możliwość zapewnienia skazanemu odpłatnego zatrudnienia. Powód nie wykazał, aby odmowa odpłatnego zatrudnienia wynikała z negatywnego nastawienia pozwanego do jego osoby i aby miała charakter szykany.

W sprawie znamienne jest, że zarzucając pozwanemu niehumanitarne traktowanie polegające na umieszczaniu w przeludnionych celach, powód twierdził jednocześnie, że „nie doznał żadnych krzywd w związku z przeludnieniem” i że nie popadał w konflikty z innymi osadzonymi w celi (k.145 v. zeznania w charakterze strony). W tej sytuacji rację ma sąd I instancji, że brak jest podstaw do przyjęcia, że powód doznał krzywdy i że postępowanie pozwanego w stosunku do osoby powoda było niezgodne z prawem. Fakt, iż powodowi wydawało się, że cela w której przebywa jest „za ciasna” nie jest wystarczający do przyjęcia, że norma 3m² na jednego osadzonego nie została spełniona. Podkreślić należy, że powód odbywał karę pozbawienia wolności także w jednostce typu półotwartego (w ZK w B. i w ZK w G.) oraz, że w ZK w G. był zatrudniony nieodpłatnie poza jednostką. W dniu 30.12.2010r. powód dokonał ucieczki z miejsca pracy, co spowodowało, że po zatrzymaniu osadzony został w AŚ w S. (k,84), zatem z własnej winy pozbawiony został możliwości odbywania pozostałej części kary w zakładzie typu półotwartego oraz możliwości odpłatnego zatrudnienia bez dozoru.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji i z mocy art. 385 k.p.c. oddalił ją.

O kosztach procesu za II instancję, sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, wynikającą z art. 98 par. 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c., nie znajdując podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c.